

**Nu skuama nu jango jus'ũ
yo in derecho yo pes'i ye
nte'e yo ts'apuji d'año.**

Dirección General de Atención
a Víctimas del Delito

Ma o ts'akuji d'año o jeko o ts'akuji, ye
ngumɔ yo pes'i nu gobierno pes'i ke ra
nu'u ke ra vale yo in derecho yo gi
p'esige ngekua ra jñanrraji na jo'o k'o
ra ts'aji.

Ma ra tendibot'suji

K'o in derecho k'o gi p'esige nre ne maji k'o k'a derecho k'a gi pesk'e mbara ra zok'uts'uji na jo'o ke dya ra ts'akji s'øp'u.

K'e ra dyakuji e jña'a de jango ga kja'a yo in derecho yo gi pes'ige, ma dya gi para, angezeji so'o ra xits'iji na jo'o sin ke ra z'ankuji, ra xits'i jango ga kjaji.

Nutsk'e gi p'esige derecho k'a so'o re matr'u k'o in pjamilia, o k'a na nte'e k'a ra mboxku ma jeko ts'akuji d'año, so'o ra ngeje na licenciado k'a unu ye arkate o so'o re jyoduge k'a d'aja k'a re ts'otr'ju.

Ma gi ts'ike, ma dya pe gi tr'ujmbeñe, ma dya pe gi s'otu k'o dyech'a jñincho tsje'e, y ma o ts'ak'uji d'año nzinga kja'a k'a o tsak'uji ke rgi dyobubi k'o na nte'e k'a dya mi nege, o ma mi kjaji ets'iji nu kja in nzumu, nrexe k'o in chuge ra mbes'i na jo'o ngekua dya k'o ra mbara k'o o tsak'uji o k'o gi kjoguji, pes'i ra nu'u na jo'o k'a juzgado.

Ngeje in derecho ke ye arkate ra jñanrraji na jo'o k'a d'año k'a ts'akuji mbara ke ra ts'apu ra ngotr'a k'a ntẹ'e k'a o tsak'u k'a d'año.

Nutsk'e gi pes'i derecho a:

Ke ye nte'e yo p'ɛpji nu kja Fiscalia ra tendibots'ɔ d'abadiji, ke dya re ts'otr'a mbor k'o ra dyak'ɔji, ke ra tsaji na jo'o in b'ɛpji.

Ke ra dyak'ɔji k'a na nte'e k'a ra mboxku ra ñank'a, nrexe k'o re xosɔ o nu'u ye skuama.

Gi pes'ige derecho a ke ma o tsak'ɔji d'año y ma gi ne'e ra nuk'ɔ k'a na doctor, k'a ra mboxku re ɛdyi na jo'o nrexe k'o gi mbeñe de k'o o ts'akuji, ma gi nege so'o re dyarɔ ke ra ngeje k'a na doctora k'a ra nuk'ɔ.

Gi pes'ige derecho a:

Ke ra mborɔtsk'ɔji na jo'o ma pes'i ra ts'akɔji d'año na yeje, ma a gi ma'a xosɔ k'a skuama, jero dya gi kejmeji na jo'o y so'o ra mbotr'ɔji.

So'o ra nrɔk'oji k'o na doctor k'a ra mboxku mbara ke re mimi na jo'o.

So'o re dyorɔ k'e ra mborɔji nrexe yo in kosa yo gi p'esige.

So'o re dyorɔ ke k'a Ministerio Público ra tsaji dyonɔ na jo'o jango o kjogɔ k'o gi tsaji.

Ma re me xosu k'a skuama, nutsk'e gi p'esige derecho a ke:

Re k'ichi, re jña'a o re nu'u jango ga kjaji k'a b'əpji mbara ke d'año k'o o tsak'ɔji, ñe ke re p'esi k'a na nte'e k'a ra jñank'atsɔ, nu kja so'o re jyodɔ k'a naja k'a gi nege k'a re ts'otrɔ o so'o ra dyakji k'a d'aja licenciado nu jango gi xosu ka skuama.

So'o re nu'u o re tsa'a tronɔ de nu kja xiskuama k'a pes'i nrexe ke skuama k'o a gi xosu k'o jus'u jango ga kja k'o kjaji, so'o re dyorɔge k'a na kopia de nu kja xiskuama, in jñanjicha xiji ke ngeje k'a carpeta de investigación, so'o re dyorɔ mientras dya jeko ra mama k'a juez.

Gi p'esige derecho a ke ra ngank'ats'ɔji nrexe ke skuama k'o gi kajnəge mbara ke nuk'o so'o ra mboxkuge, o so'o re mama ke iyo dya gi b'ɔb'ɔge de acuerdo k'o ke jña'a o skuama k'o jizhiji.

Ma re me tsa'a nrexe k'o re me xosu ke skuama, nutsk'e gi pes'ige derecho:

A ke ra xits'iji jek'o o mama k'a Ministerio Público k'a rgu tsaji.

A ke dya ri b'unke de acuerdo ma jeko o jyezi nu Ministerio Público k'o dya o jñanrra na jo'o o dya unx wuenrra.

Ke ra ngotrɔɔji mbor nrexe ke d'año k'o o tsaji.

So'o re dyorɔ ra siguetrjo ra tsaji ke skuama ma dya ngejmeji na jo'o.

Ma jezi ye jña'a yo pes'i nu ley, so'o re jñaji mbara re jok'uji k'a ch'uɔ k'o k'a nte'e k'a re me xosp'u ka skuama.

Ma ngetsk'e k'a nte'e k'a d'año ga jña'a k'o otru ra nuji nzinga kja'a nrixu, xuntr'i, ts'ipale, ts'imale, o ke dya s'ò re jñoma, gi pes'ige derecho a ke:

Ra nuk'u k'a na nte'e k'a jña'a k'a jña'a ke gi jñage, ma dya gi parage jñanjicha.

Ke ra mboxk'uji ma gi p'esige k'a na discapacidad.

Ke ra mboxk'uji ma dya gi menzumuge nujua, ma ba eje k'a nru d'año jñiñi.

Ma gi pes'i k'a na nzijeme k'a dya jets'i re nzhodu, o a na nots'u, o gi pes'i k'a na discapacidad ka dya so'o re jñoma o re nzhodu, k'a bejmi dya xi so'o re ma'a nu kja Ministerio Público, angeze pes'i ra ma'a jango gi bunk'e.

Mbara re para k'e derecho k'o p'esi k'a nte'e k'a o tsap'uji d'año, so'o re nu'u na jo'o ke jña'a k'o ba eje nu kja jña'a 109 de nu kja Código Nacional de Procedimientos penales.

CARTA DE DERECHOS

So'o ra mbosk'uji
mbara ke re xos'u
ka skuama

55 5200 9000
800 745 2369

www.denunciadigital.cdmx.gob.mx

Angélica Lujano García, traductora al mazahua / jñatrjo – Variante del Oriente San Nicolás Guadalupe, San Felipe del Progreso, Estado de México.